

Demokratiateemaryhmä 24.1.2024

*Maija Jäske, Turun yliopisto &
Sitra*

Toteutus

- Menetelmänä puntaroiva mielipidemittaus (J. Fishkin, Stanford)
- Teemoina **kansalaisaloitteet** kahdesta aihepiiristä:
 1. huumausaineiden käyttötilakokeilun salliminen,
 2. kannabiksen laillistaminen
 3. polttoaineveron kohtuullistaminen
 4. dieselin käyttövoimaveron poistaminen
- Kutsuttiin satunnaisotannalla 30 000, valittiin kiintiömällä 671
- Palkkio 200 eur
- Osallistuja sitoutui yhden viikonlopun ajaksi
- Kolme kyselyä ennen keskustelutilaisuutta ja yksi kysely sen jälkeen
- Järjestäjinä Åbo Akademi, Tampereen yliopisto, eduskunta ja Sitra

Kutsu ja tietopaketti

Saa
äänesi
kuuluviin!

...

Ilmoittaudu kansalaisparlamenttiin

Arvoisa vastaanottaja,

Onneksi olkoon – sinulla on mahdollisuus päästä kehittämään demokratiaa kansalaisparlamentissa!

Kansalaisparlamentin avulla selvitetään kansalaisten näkemyksiä kansalaisaloitteisiin pohjautuvista teemoista polttoaineiden verotukseen ja huumausainepolitiikkaan liittyen. Kansalaisparlamentissa tavalliset ihmiset kokoontuvat marraskuussa kahden päivän ajaksi keskustelemaan pienryhmissä ja kuulemaan asiantuntijoita. Keskustelun päätteeksi osallistujien mielipiteet kartoitetaan ja tulokset luovutetaan eduskunnalle.

Tarvitsemme juuri sinua!

Mitä?

Kansalaisparlamentissa perehdytään polttoaineverotukseen ja huumausainepolitiikkaan ja keskustellaan niistä pienryhmissä

Kuka pääsee mukaan?

Satunnaisesti valittu joukko tavallisia kansalaisia

Missä?

Osa netin välityksellä ja osa paikan päällä Helsingissä

Milloin?

4–5.11 tai 11–12.11.2023

Palkkio?

200 eur (veronalaista tuloa)

Miten ilmoittaudun?

Täytä lyhyt kysely verkossa 7.9.2023 mennessä

Mikä on kansalaisparlamentti?

Kansalaisparlamentin *tietopaketti*

Tietopaketin ovat laatineet eduskunnan tietopalvelu ja kansalaisparlamentin järjestäjät. Valmistelussa on kuultu kansalaisparlamentin käyttämiä asiantuntijoita ja sidosryhmien edustajia.

Edustavuus

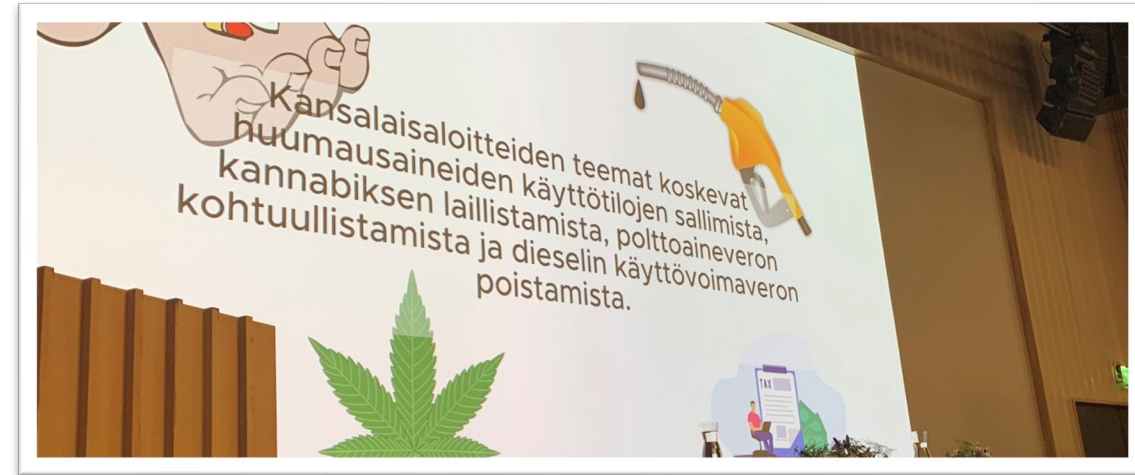
	Kansalaisparlamentin osallistujat	Suomalaiset
Sukupuoli		
Nainen	48,9 %	49,1 %
Mies	51,1 %	50,9 %
Ikä		
18-34	39,0 %	24,2 %
35-49	25,3 %	23,6 %
50-64	18,8 %	23,6 %
65-80	16,8 %	28,5 %
Äidinkieli		
Suomi	86,7 %	86,4 %
Ruotsi	5,4 %	5,0 %
Muu	7,9 %	8,6 %

Koulutus	Kansalaisparlamentin osallistujat	Suomalaiset
Perusaste (kansakoulu tai peruskoulu)	18,3 %	18,8 %
Toinen aste (lukio, ammattikoulu)	48,6 %	54,6
Korkeakoulu (AMK, yliopisto)	33,1 %	26,7 %

- Myös maantieteellisesti edustava, kakista vaalipiireistä osallistujia lähes samassa suhteessa kuin väestössä

Taustatieto

- Taustatietopaketti osallistujille postissa viikkoa ennen keskusteluja
- Tiivistelmä tietopaketin argumenteista videona
- Pienryhmät laativat kysymyksiä asiantuntijoille, jotka vastasivat niihin kolmessa asiantuntijakuulemisessa
- Kussakin mukana yksi neutraali asiantuntija (virkamiehiä, tutkijoita) ja kaksi puolueellista (kansanedustajia, intressiryhmien edustajia), jotka puhuivat aloitteen puolesta tai sitä vastaan

Keskustelu

- 8-12 hlön pienryhmissä
- Osallistujat jaettiin arpomalla kolmeen eri keskustelu ympäristöön
 - **Automaattisesti moderoitu verkkokeskustelu** (n=237)
 - **Ihmisten moderoima verkkokeskustelu** (n=234)
 - Ihmisten moderoima **keskustelu kasvokkain** (n=200)
- Samat >20 moderaattoria verkossa sekä f-2-f

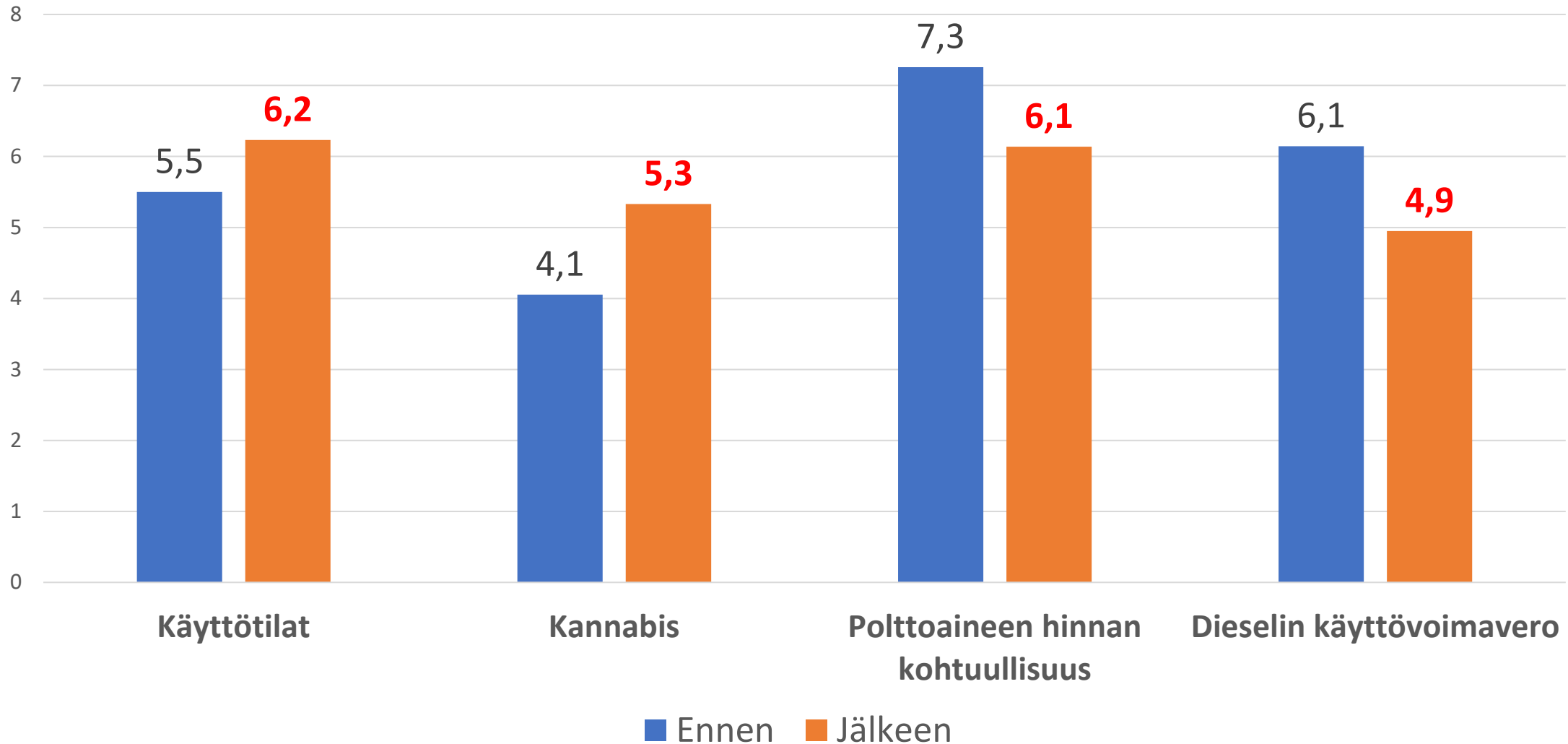

Tuloksia 1: Mielipiteet

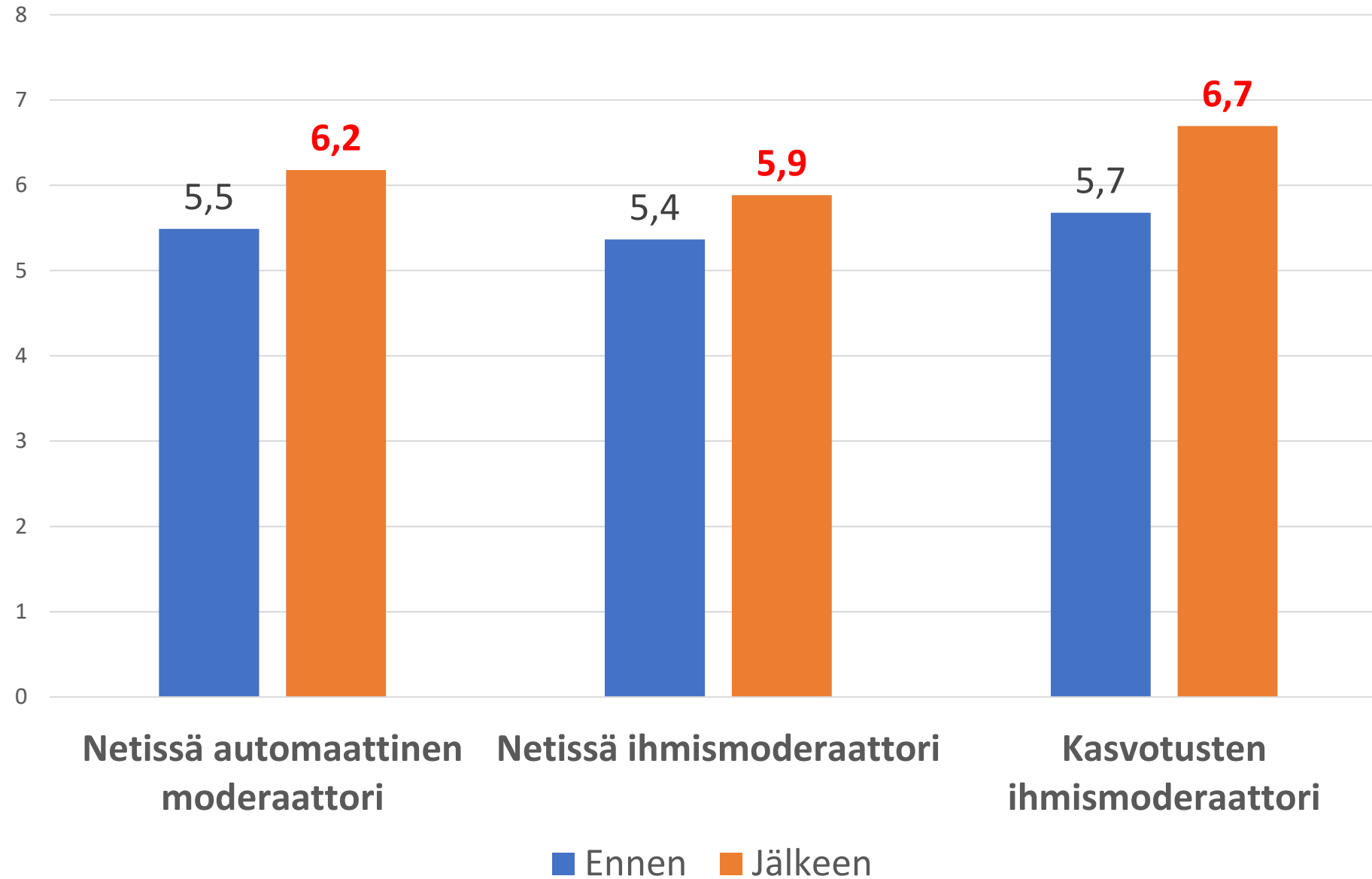
- Osallistujien mielipiteet muuttuivat puntaroinnin tuloksena:
 1. Suonensisäisten huumeiden valvottujen käyttötilojen kokeiluun alettiin suhtautua myönteisemmin
 2. Kannabiksen laillistaminen sai enemmän tukea
 3. Polttoaineiden hinnan kohtuullistaminen sai vähemmän tukea (poikkeuksena automaattisen moderaattorin ryhmät)
 4. Asenteet dieselin käyttövoimaveron poistamiseen muuttuivat kielteisemmiksi
- Mielipiteiden muutokset näyttävät olleen suurimpia kasvokkaisessa keskustelussa (tilastollinen analyysi kesken)

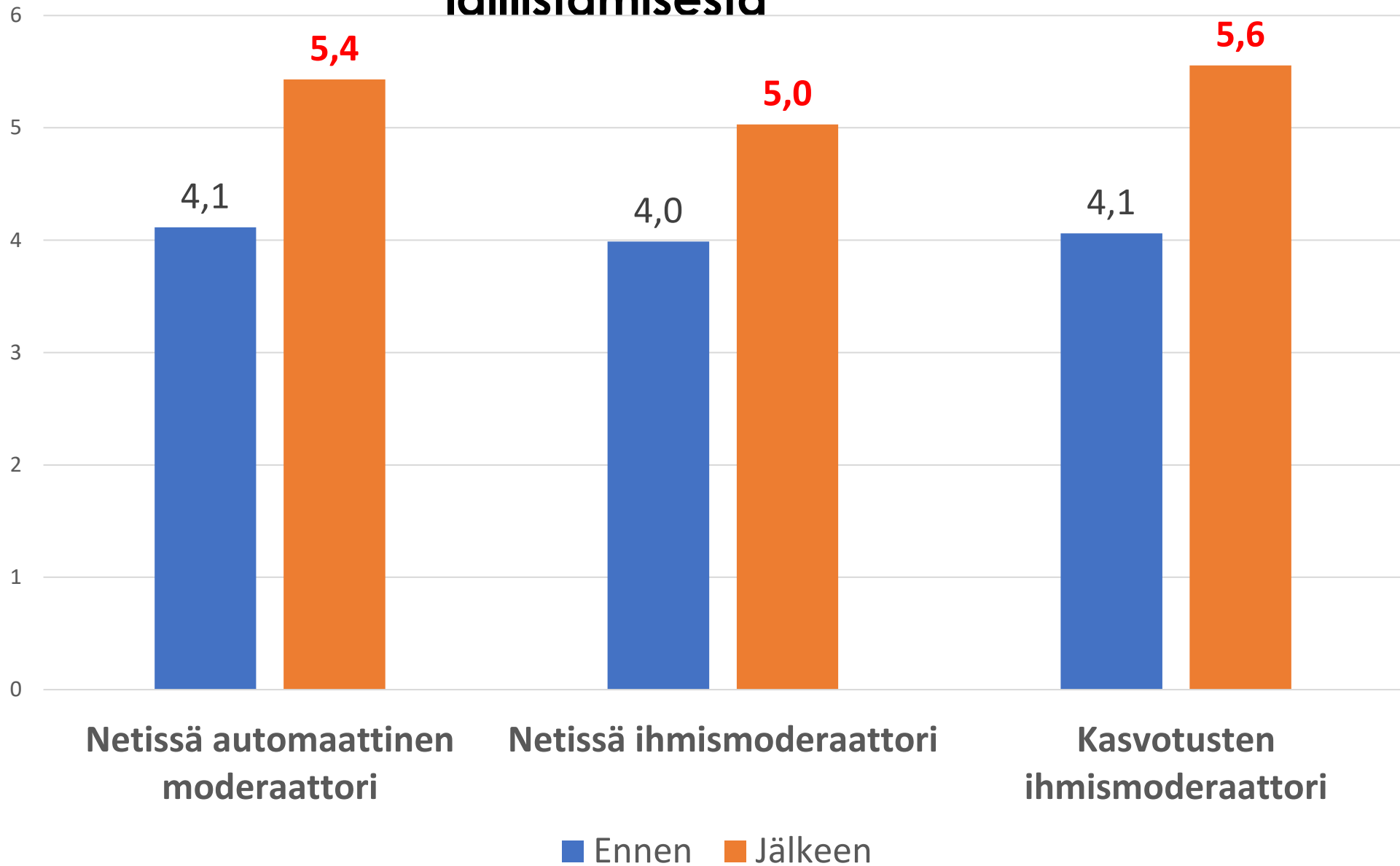
Mielipiteet kansalaisaloitteista ennen kansalaisparlamenttiin osallistumista ja sen jälkeen

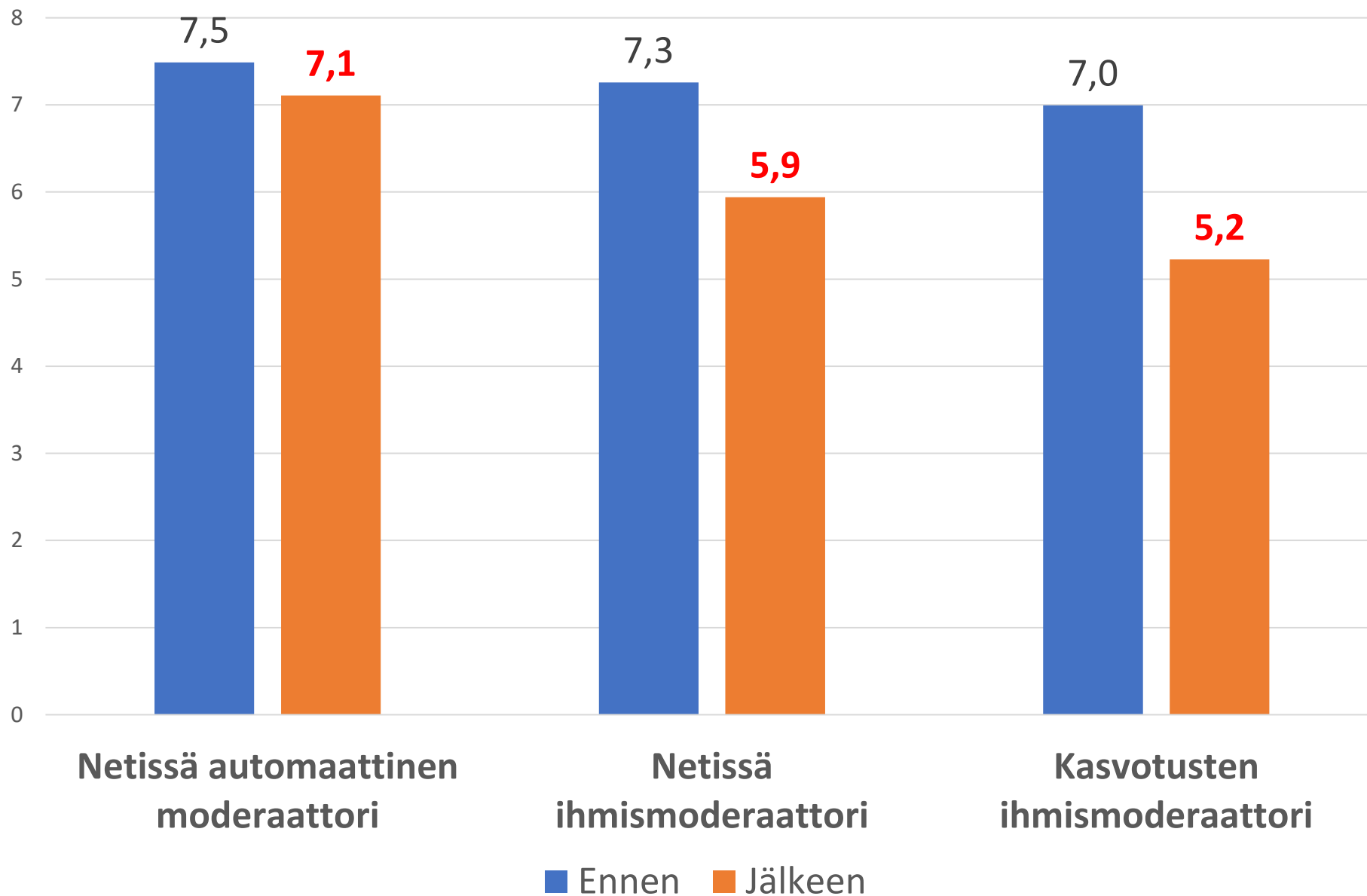
Eri ympäristöissä keskustelleiden mielipiteet huumeiden käyttöiloista

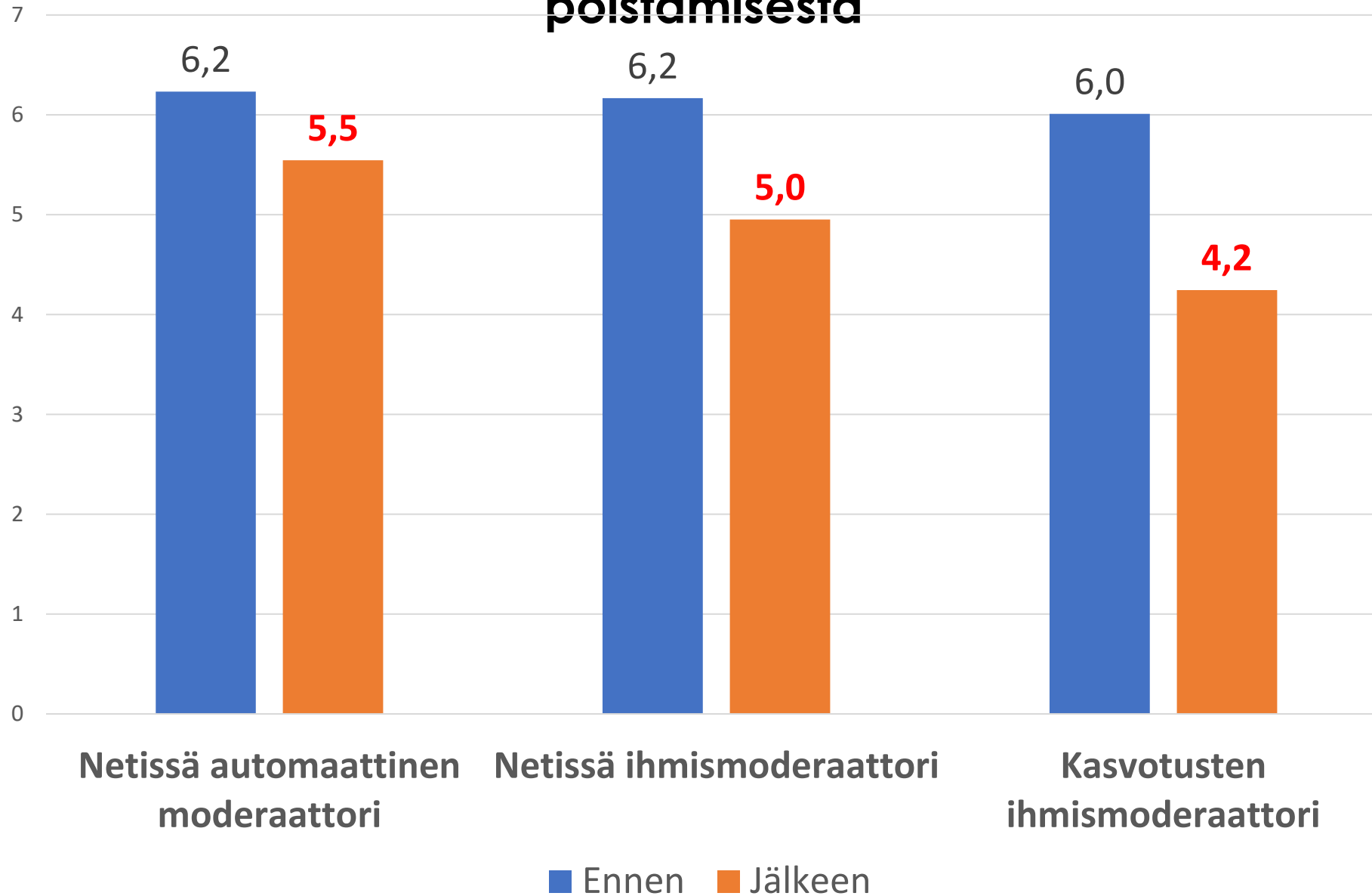
Eri ympäristöissä keskustelleiden mielipiteet kannabiksen laillistamisesta

Eri ympäristöissä keskustelleiden mielipiteet polttoaineiden hinnan kohtuullistamisesta

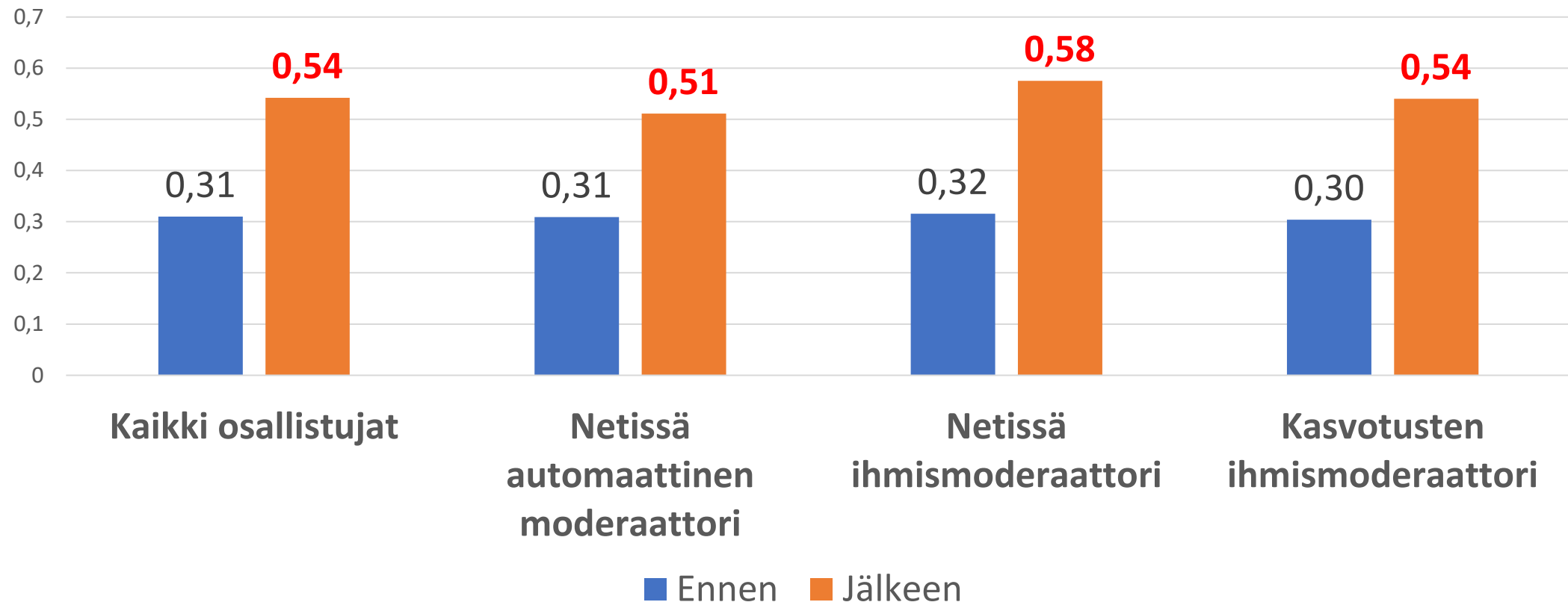
Eri ympäristöissä keskustelleiden mielipiteet dieselin käyttövoimaveron poistamisesta

Tuloksia 2: Tietotaso

- Tietotaso nousi kaikissa aiheissa ja keskusteluympäristöissä

Aiheisiin liittyvän tietotason kehitys kansalaisparlamentin osallistumisen aikana, asteikko 0(kaikki väärin)–1 (kaikki oikein)

Tuloksia 3: Osallistumisen motiivit

- Halu kehittää demokratiaa ja henkilökohtainen kutsu tärkeimpinä syinä osallistua

Kuinka tärkeitä seuraavat syyt olivat omalle osallistumisellesi?
(Keskiarvo asteikolla 1=Ei lainkaan tärkeä - 5=Erittäin tärkeä)

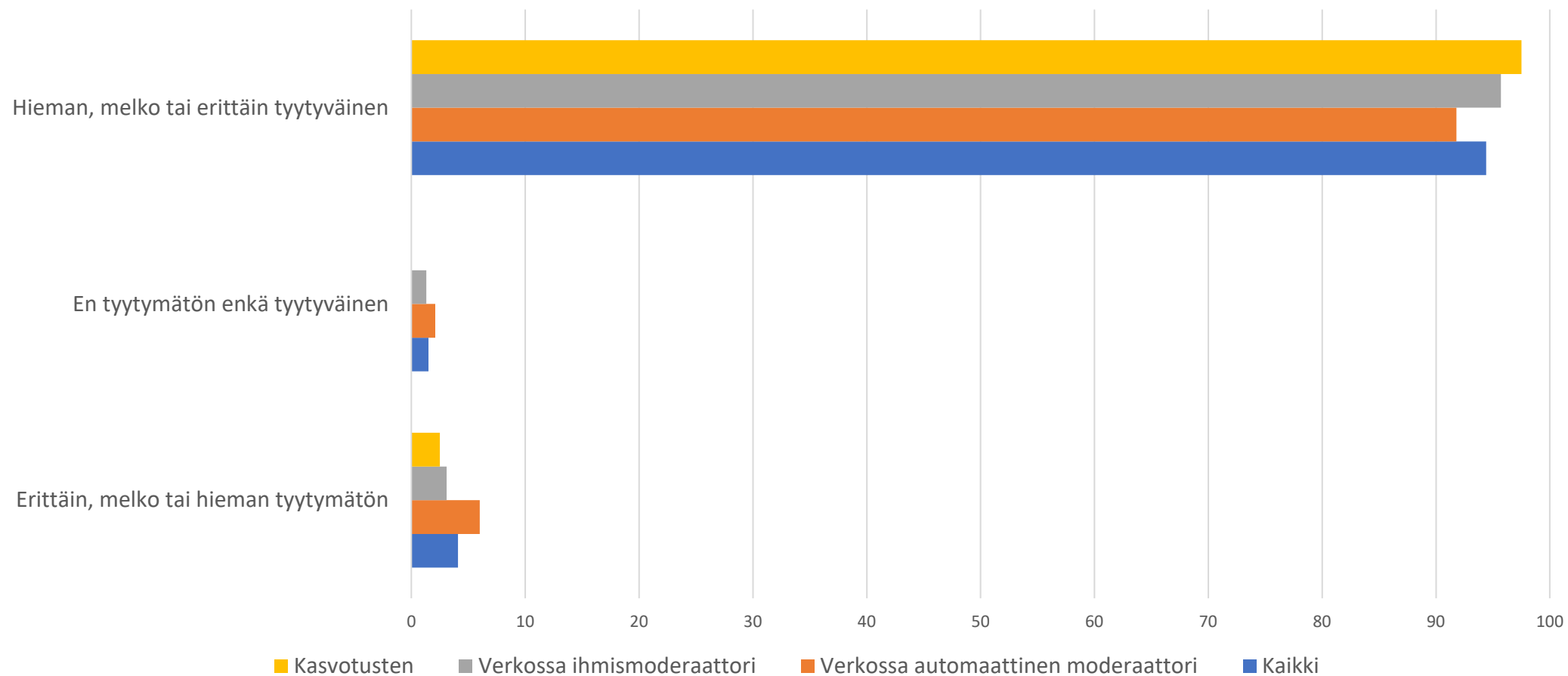

Tuloksia 4: Osallistujapalaute

- Yli 90% oli tyytyväisiä kansalaisparlamenttiin
- Tyytyväisyys korkeinta kasvotusten keskustelleilla, toiseksi korkeinta verkossa ihmismoderaattorin johdolla ja matalinta automaattisen moderaattorin johdolla
- Osallistujat peräänkuuluttivat huumausaineiden käyttäjien näkökulmaa joko osallistujien tai asiantuntijoiden joukkoon

Yleisesti ottaen, kuinka tyytyväinen olet kansalaisparlamenttiin kokonaisuutena? (%)

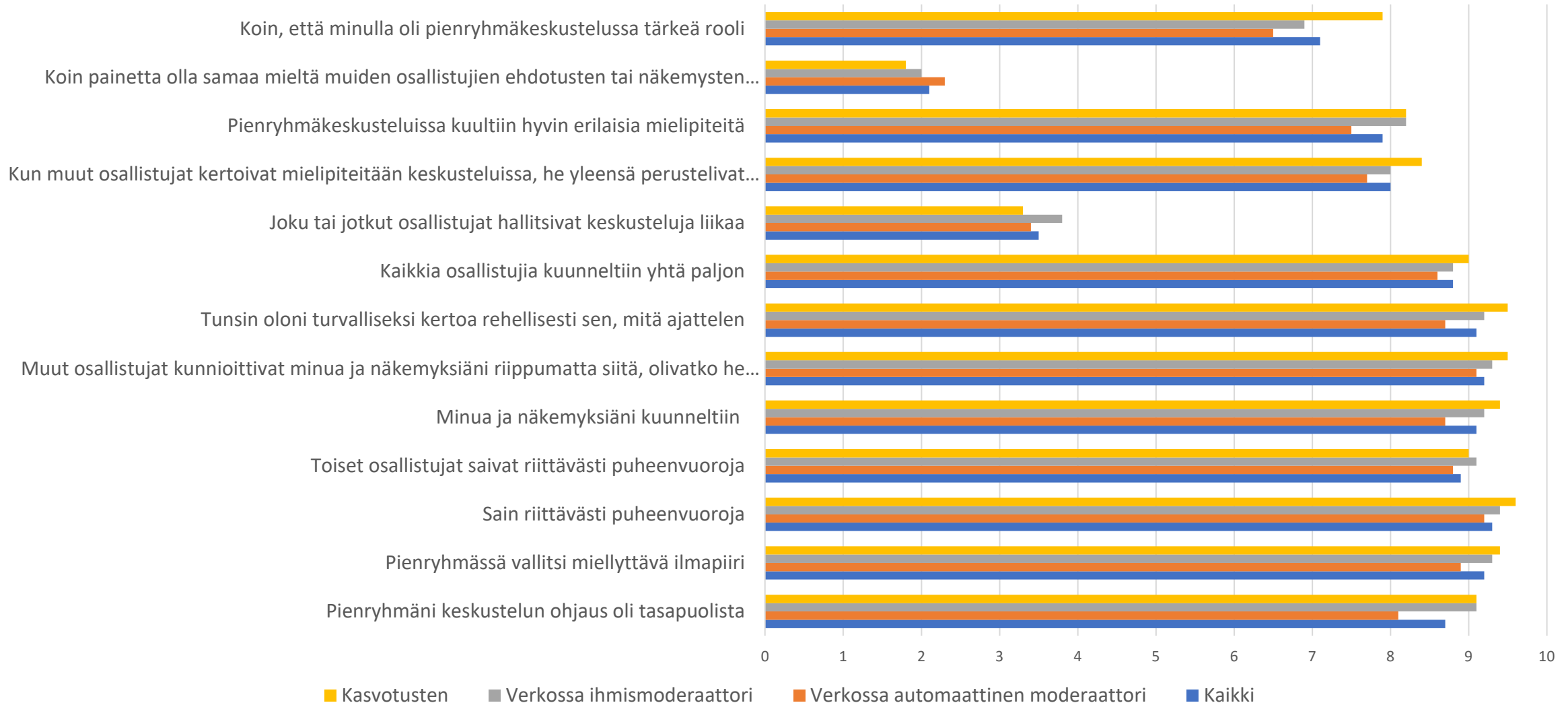

Tuloksia 5: Keskustelun laatu

- Keskustelu koettiin tasapuoliseksi ja rakentavaksi, mutta tilastollisesti merkitseviä eroja keskusteluympäristöjen välillä
- Automaattisen moderaattorin johdolla heikoimmat kokemukset siitä, että oli tärkeässä roolissa keskustelussa, uskalsi sanoa mitä aidosti ajattelee, ja tuli kuulluksi
- Automaattinen moderaattori koettiin vähiten tasapuoliseksi
- Myös mielipiteiden perusteleminen arvioitiin heikoimmaksi automaattisen moderaattorin johdolla
- Zoom-keskustelun ja kasvokkaisen keskustelun erot pienempiä, tarkempi analyysi vielä kesken

Keskustelun laatu

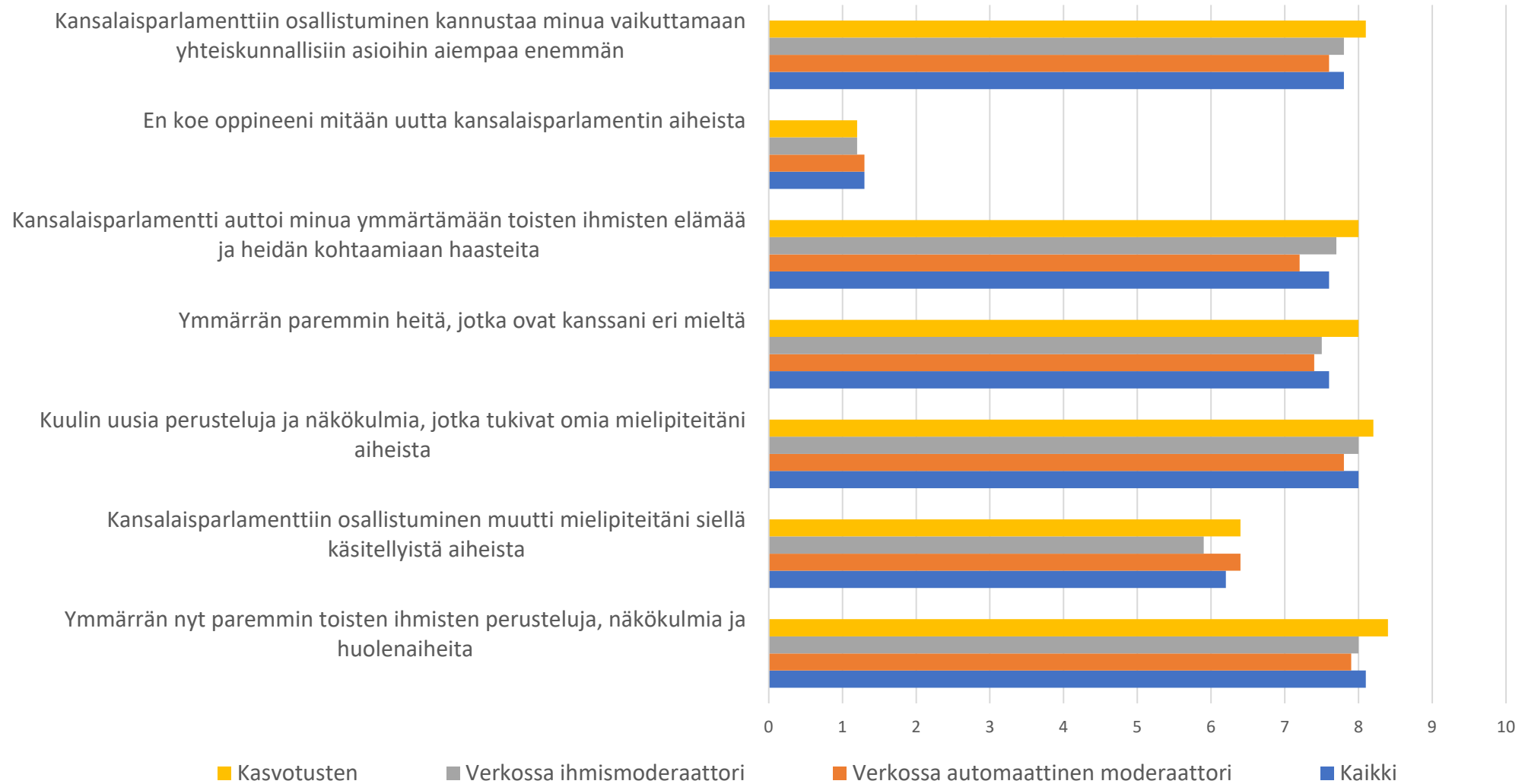
(Keskiarvo asteikolla 0=täysin eri mieltä - 10=täysin samaa mieltä)

Tuloksia 6: Itse arvioidut vaikutukset

- Perspektiivin laajeneminen ja demokratia-asenteet
 - Valtaosa koki, että ymmärtää keskustelujen jälkeen paremmin toisten ihmisten perusteluja, näkökulmia ja huolenaiheita
 - Valtaosa uskoo myös, että osallistuminen kannustaa vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin aiempaa enemmän
 - Valtaosa arvioi, että ymmärtää nyt paremmin heitä, jotka ovat eri mieltä kuin itse
 - Osallistuminen auttoi ymmärtämään toisten ihmisten elämää ja heidän kohtaamiaan haasteita
- HUOM: kaikilla mielipiteet eivät muutu
 - Moni kuuli lähinnä uusia perusteluja omille, aiemmille mielipiteilleen
- Oppimiskokemus vahva myös itse arvioituna

Arviot kansalaisparlamenttiin osallistumisen vaikutuksista (Keskiarvo asteikolla 0=täysin eri mieltä - 10=täysin samaa mieltä)

Muita havaintoja

- Vapaaehtoisten määrä yllätti kokeneet kansalaiskeskustelujen järjestäjät
- Osallistujat olivat erittäin sitoutuneita kansalaisparlamenttiin, poisjääntä oli vähän
- Osallistujat ryhmäytyivät tiiviisti, toiveita jatkaa yhteydenpitoa jälkikäteen
- Moderaattoreilla riitti kuitenkin ”töitä” hiljaisten rohkaisemisessa ja toisaalta äänekkäämpien toppuuttelussa
- Teemat hyvin erilaisia, huumausainekysymykset helpompia keskustella, polttoaineverotus tekninen ja siksi vaikea aihe
- Myös kansalaisaloitteiden laatu vaihteli
- Haasteena löytää riittävän moniääninen joukko asiantuntijoita

Seuraavat askeleet

- Loppuraportti julkaistaan helmi-maaliskuussa 2024
- Suosituksia liittyen puntaroivan kansalaiskeskustelun järjestämiseen, menetelmän sopivuuteen eri aiheisiin ja hallinnon tasoille, mahdollisuuksiin parantaa kansalaisaloitteiden laatua tai eduskuntakäsittelyä
- Raportti käsitellään eduskunnan valiokunnissa, tutkijat mahdollisesti kuultavina

Kiitos!

Lisätietoja:

- <https://www.kansalaisparlamentti.net/>
- <https://www.sitra.fi/uutiset/671-suomalaista-osallistui-kansalaisparlamenttiin-rakentava-keskustelu-onnistuu-niin-verkossa-kuin-kasvokkain/>
- Erikoistutkija Maija Jäske, mhkarj@utu.fi
- Professori Kimmo Grönlund, kimmo.gronlund@abo.fi
- Professori Kaisa Herne, kaisa.herne@tuni.fi
- Esityksen valokuvat © Åbo Akademi (kuvaaja J. Rekiaro)